Bijlage

Betreft: bijlage bij brief inzake antwoord op motie Van Campen over het breder toestaan van de bevissing van de Amerikaanse rivierkreeft (kenmerk 2023Z17183).

Voortgang programma beheersingsaanpak uitheemse rivierkreeften

Inleiding
Het programma "ontwikkeling beheersingsaanpak uitheemse rivierkreeften" is op 11 mei 2023 vastgesteld door bestuurders van betrokken partijen (Ministerie van LNV, I&W, Unie van Waterschappen, RBO Rijn-West, Interprovinciaal Overleg, NetVisWerk, Sportvisserij Nederland, Vereniging Nederlandse Gemeenten, LTO, VBNE). Het doel van het programma is het zoeken naar handelingsperspectief en vervolgens te komen tot een (kosten)effectieve beheersingsaanpak voor uitheemse rivierkreeften. Het resulteert in mogelijke maatregelen en een afwegingskader, de zogenaamde kreeftenladder. Het programma kent 4 hoofdlijnen:

- Preventie van introductie in nieuwe gebieden
- Wegvangen van uitheemse rivierkreeft
- Vergroten systeemweerbaarheid
- Gezamenlijk kennis vergaren (onderzoeksagenda)

Bij de vaststelling is overeengekomen om de juridische verkenning naar mogelijkheden tot aanpassing van de regelgeving voor wegvangen versneld op te pakken. Tevens wordt parallel aan het programma het gesprek over de governance opgestart (wie voert uit en wie financiert). Later is aanvullend in het bestuurlijk overleg afgesproken om prioritaire gebieden te inventariseren en te beoordelen of beroepsvissers deze gebieden kunnen bevissen (vraag/aanbod).
Hieronder volgt een korte uiteenzetting van de stand van zaken op hoofdlijnen.

Preventie introductie in nieuwe gebieden

<u>Handelingskader transport en verwerking</u>
Er is een handelingskader voor transport en verwerking van invasieve exoten opgesteld in opdracht van de Hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard. De Unie van Waterschappen en LNV hebben daar medewerking aan verleend. Het handelingskader is een belangrijk middel bij het voorkomen van verspreiding van invasieve exoten naar nieuwe gebieden. Voorkomen is immers beter dan genezen. Het handelingskader is goed ontvangen bij betrokken partijen die moeten zorg dragen voor implementatie in de uitvoeringspraktijk. Er wordt een gezamenlijke actie voorbereid om daarvoor het benodigde commitment te verkrijgen bij partijen (ondertekenen convenant of vergelijkbaar).
In het kader van preventie wordt tevens bezien hoe introductie in nieuwe gebieden via de handel kan worden voorkomen. In dat kader vindt overleg plaats met de NVWA.

Wegvangen uitheemse rivierkreeften

<u>Aanpassing wet- en regelgeving voor het wegvangen</u>
De juridische verkenning van mogelijke aanpassing van regelgeving voor het wegvangen van de dieren is met voorrang opgepakt. Een juridisch adviesbureau heeft opdracht gekregen om die verkenning uit te voeren. De conceptrapportage is inmiddels opgeleverd, de definitieve rapportage wordt verwacht in de maand november. Hierin staat verwoord welke aanpassingen van de regelgeving mogelijk zijn om het mogelijk te maken dat anderen dan beroepsvissers ook kunnen bijdragen aan de bestrijding van uitheemse rivierkreeften.

<u>Ontwikkeling selectief vangtuig</u>
Punt van zorg bij intensieve bevissing is bijvangst en ecologische nevenschade. Daarom worden er in het kader van het programma, maar ook daarbuiten, selectieve vangtuigen ontwikkeld.

Effectieve, selectieve vangtuigen zullen, indien de werking voldoende onderbouwd kan worden aangetoond, als toegestane vangmiddelen in de regelgeving worden opgenomen.

Pilots wegvangen
Bij diverse waterschappen wordt in specifieke gebieden gevist op rivierkreeft en aan monitoring gedaan. Deze projecten lopen veelal meerdere jaren. Gegevens over populaties, vangsten en effectiviteit van de bevissing worden daarbij verzameld. Inmiddels is duidelijk dat enkel bevissing geen oplossing voor de lange termijn biedt. Het vergroten van systeemweerbaarheid is van groot belang voor een duurzame aanpak.

Vergroten systeemweerbaarheid
Het enkel wegvangen van kreeften is in veel gevallen geen effectieve beheermaatregel. Ze kunnen niet allemaal weggevangen worden en populaties groeien erg snel weer aan. Daarom wordt tevens onderzocht hoe de inrichting van het watersysteem aangepast kan worden. Het vergroten van de systeemweerbaarheid sluit aan bij de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Een meer natuurlijke inrichting van watersystemen bevordert het leefgebied voor predatoren van rivierkreeften. Hiermee kan de populatie op een lager niveau gehouden worden. Hiervoor lopen pilot projecten bij diverse waterschappen. De effectiviteit van deze maatregelen wordt pas zichtbaar op langere termijn.

Gezamenlijk vergaren van kennis
Samen met de partijen uit het programma is de kennisbehoefte in beeld gebracht en weergegeven in een gezamenlijke onderzoeksagenda. Naast reeds genoemde aspecten gaat het daarbij om impact op waterkwaliteit, ecologische gevolgen en meting en monitoring. Voor iedere kennisvraag is een trekker aangewezen vanuit het programma en worden onderzoeken uitgevoerd. De vergaarde kennis wordt gedeeld en levert input voor het handelingsperspectief en bijbehorende maatregelen die onderdeel van de beheersingsaanpak kunnen worden.
Er worden momenteel een tweetal kennisbijeenkomsten voorbereid. De eerste bijeenkomst is met partijen die betrokken zijn bij de uitvoeringspraktijk en lopende onderzoeken en pilots (medio november 2023). De conclusies uit deze bijeenkomst worden gedeeld met een breder publiek in een tweede bijeenkomst (medio januari 2024).

Inzet beroepsvissers
De Unie van Waterschappen heeft met betrokken waterschappen een inventarisatie van gebieden gemaakt waar zij prioriteit geven aan bevissing van uitheemse rivierkreeften. Deze inventarisatie is gedeeld met NetVisWerk, de vertegenwoordiger van de beroepsvisserij. Zij zullen aangeven welke inzet van beroepsvissers in die gebieden geleverd kan worden.

Governance
Afgesproken is dat parallel aan het programma het gesprek over de *governance* opgestart wordt. Dat gesprek zal gevoerd worden op basis van een rapport waarin de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen bij het programma worden weergegeven. De opdracht voor het maken van dat rapport is door de Unie van Waterschappen verstrekt aan de Universiteit van Utrecht. De definitieve rapportage wordt medio december 2023 verwacht.